

فصلنامه پژوهش‌های نوین علوم جغرافیایی، معماری و شهرسازی

Journal of Geographical New Studies,
Architecture and Urbanism

سال چهارم، شماره بیست و نهم، بهار ۱۴۰۰، صص ۱۱-۱

Vol 4, No 29, 2021, P 1-11

ISSN: (2538-550X)

شماره شاپا (۲۵۳۸-۵۵۰X)

نقش شهرداری‌ها در توسعه شهرها با رویکرد توسعه پایدار

صدیقه ماندگاری^۱، مرضیه آشوری^۲، نجمه ذاکری^۳.

صغری بزرگر^۴، مریم نطفه^۵، شهلا قربانی^۶

۱. مدیر اداری معاونت خدمات شهری شهرداری بندرعباس، ایران.

۲. مدیر اداری سازمان عمران شهرداری بندرعباس، ایران.

۳. کارشناس اداری و مالی سازمان عمران شهرداری بندرعباس، ایران.

۴. کارشناس حراست سازمان عمران شهرداری بندرعباس، ایران.

۵. کارشناس تاسیسات سازمان عمران شهرداری بندرعباس، ایران.

۶. کارشناس بهداشت و محیط زیست شهرداری بندرعباس، ایران.

چکیده

یکی از چالش‌های مهم طراحان شهری، داشتن شهری منطبق بر اصول رشد هوشمند و ابعاد شهری در مقیاس انسانی است، یعنی اصولی که در عین احترام به محیط طبیعی و حفاظت از آن از منابع محدود به طور بهینه استفاده کرده و محیطی را برای زندگی انسان در کنار سایر اجزای یک اکوسیستم فراهم می‌آورد. اصول مذکور به بهترین شکل در چارچوب توسعه پایدار نهفته است. منظور از دستیابی به مدیریت تدوین سیاست‌هایی جهت حصول به شهرهای پایدار، یک وضعیت پایدار واقعی در شهرها، ضروری می‌نماید. امروزه شهرها به عنوان مصرف‌کننده و توزیع‌کننده اصلی کالاها و خدمات جهت کاهش مشکلات، کانون توجه بحث پایداری شده‌اند. بنابراین به یک مدیریت بهینه ایجاد عدالت به نحو مؤثر و تقویت، ایجاد آرامش و آسایش، خدماتی، اجتماعی، فرهنگی روحیه مشارکت شهروندان نیازمندند. به همین منظور مقوله‌ای مهم تحت عنوان توسعه پایدار، مورد توجه قرار گرفته است.

در این مقاله ضمن پرداختن به بیان روشنتری از مفهوم ارتباط میان توسعه پایدار و مدیریت شهری را مورد بررسی قرار می‌دهد. روش تحقیق این مقاله توصیفی-تحلیلی است و جمع‌آوری اطلاعات آن به روش کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار شهرها دارای تأثیر مثبت و معناداری می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت شهروندان، شهرهای پایدار، مدیریت شهری، توسعه پایدار

مقدمه

مفهوم مدیریت شهری در تعاریف کل نگر از مفهوم صرف اداره امور شهر فراتر سیاسی و اقتصادی مرتبط و نقش فعالی در توسعه‌ی، است و با ساختارهای اجتماعی مسئولیتی استراتژی است که نتایج، مدیریت شهری، شهر پیدا می‌کند. در این نگرش، تعامل آن باحوزه‌های سیاست، قدرت، اجتماع و اقتصاد شهری اجتناب‌ناپذیر است. اداره یک شهر بدون مدیریت امکان‌پذیر نیست. شهرها با توجه به ویژگی‌های اجتماعی، محیطی، اقتصادی و کالبدی، نظامی در هم تنیده و متنوع دارند که سطحی از مدیریت و برنامه‌ریزی فراگیر برای دوام خود طلب می‌کنند. توسعه پایدار راه تازه‌ای برای رسیدن، مدیریت شهری به آرمان‌های بشر همراه با حفظ منابع و امکانات برای آیندگان است. (۱) هدف فرایند توسعه شهری پایدار دستیابی به وضعیت پایداری جوامع فرایندی که هدف آن ایجاد یا تقویت ویژگی‌های پایداری در زندگی شهری می‌باشد. طرفداران توسعه شهری با، اجتماعی، اقتصادی، اجتماعی، سعی در توجه به تمام جنبه‌های اقتصادی، تأکید بر پروژه‌های منطقی زیست‌محیطی و کالبدی طرح‌ها دارند و برای نیل به شهر آرمانی بایستی تعمق و تعامل بین بخش‌های مذکور صورت پذیرد. امروزه به دلیل گسترش بی‌رویه‌ی شهرنشینی و توسعه‌ی فیزیکی شهرها، کشورهای در حال توسعه از جمله ایران با مشکلاتی از قبیل آلودگی زیست‌محیطی، عرضه‌ی نامناسب مسکن، کمبود اشتغال، فقر شهری و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و ... روبه‌رو هستند. مفهوم مدیریت شهری اولین بار زمانی مورد توجه واقع گردید که در سال ۱۹۷۲ میلادی در کنار مفاهیم دیگری چون توسعه پایدار شهری و پروژه شهر سالم در دستور کار یکی از برنامه‌های توسعه سازمان ملل با عنوان برنامه مدیریت شهری قرار گرفت. مطرح شدن چنین مفهوم و اصطلاحی از مدیریت در قالب مدیریت شهری ناشی از حرکت شیوه مدیریت متمرکز به سمت مدیریت غیرمتمرکز در چارچوب مدیریت‌های محلی‌تر با هدف توسعه شهری به وسیله سازمان‌های محلی است. اندیشه توسعه شهری پایدار از جنبه‌های بسیار گسترده مطالعات در امور توسعه است. (۲) ارائه یک تعریف مشخص در این رابطه زیاد ساده نیست اما سعی می‌شود معنی توسعه شهری پایدار از بین مفاهیم-اصول-تاریخچه مطالعات کاربردی تشریح شود. اندیشه توسعه شهری پایدار تنها در ارتباط با تحولات تاریخی مطرح نمی‌شود بلکه در این رابطه توسعه خردمندانه علوم مختلف و دانش اجتماعی نیز مطرح است. توجه به

تحولات باعث می‌شود حجم و کیفیت دانش موجود درباره محیط‌زیست شهری افزایش یابد از جمله علم شناسایی و رفع آلودگی هوا- گازهای گلخانه‌ای- تغییرات جهانی آب و هوا و موارد دیگری از این قبیل در این رابطه مطرح می‌شوند پیشرفت در زمینه علوم اجتماعی نیز با کمک دستور کارهای تحقیقی مختلف درباره توسعه پایدار صورت می‌گیرند آنچه ذکر شد نشان‌دهنده این است که بحث توسعه شهری تحت تأثیر مفاهیم و موضوعات مختلفی قرار گرفته و با علومی چون سیاست‌های اقتصادی و دانش تئوری و تجربی به مقابله برخاسته است و بعضی اوقات نیز با تحولات تاریخی شکل گرفته یا تغییر جهت داده است. نظریه توسعه پایدار شهری حاصل بحث‌های طرفداران محیط‌زیست درباره مسائل زیست‌محیطی بخصوص محیط‌زیست شهری است که به دنبال نظریه توسعه پایدار برای حمایت از منابع محیطی ارائه شد. در این نظریه موضوع نگهداری منابع برای حال و آینده از طریق استفاده بهینه از زمین و وارد کردن کمترین ضایعات به منابع تجدیدناپذیر مطرح است. (۳)

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

مدیریت شهری عبارت است از یک سازمان گسترده اقتصادی و کالبدی حیات، رسمی و غیررسمی مؤثر و ذیربط در ابعاد مختلف اجتماعی کنترل و هدایت توسعه همه جانبه و پایدار شهر را عهده دار است. توسعه پایدار شهری؛ یعنی تغییر تراکم و کاربری اراضی شهری جهت رفع اوقات فراغت و ... به گونه‌ای که، حمل و نقل، نیازهای اساسی مردم در زمینه مسکن قابل دوام و از نظر زیست‌محیطی قابل سکونت و از نظر اجتماعی دارای برابری باشد. (۴) مدیریت شهری از جنبه‌های مهم برنامه‌ریزی شهری است که با جوامع انسانی به ویژه جامعه شهری ارتباط مستقیم دارد. گسترش سریع پدیده شهرنشینی و شهرگرایی، در دوران اخیر و پیدایی مشکلات مختلف شهری؛ از قبیل تراکم، آلودگی کمبود مسکن و ... ضرورت برخورد اندیشمندانه با این مسائل را مطرح، ترافیک، هوا همسنگر، چیزی جز یک برنامه‌ریزی شهری، می‌سازد. یکی از مهمترین عناصر مدیریت شهری از عهده تک تک آنها، از هنگامی ضرورت یافت که برآورده ساختن نیازهای شهرنشینان خارج گردید و لازم شد سازمانی این نیازها را بطور مشترک برآورده سازد. برای تشخیص و تعیین وظایف شهرداری در زمینه توسعه پایدار ابتدا وظایف شهرداری بر، ناحیه و محله تفکیک و، منطقه، شهر، حسب سطوح تقسیمات شهری حریم شهر احصاء شد. همچنین وظایف شهرداری بر حسب ابعاد توسعه پایدار (اجتماعی زیست‌محیطی و فضای کالبدی) نیز تقسیم‌بندی گردید. ساختار، اقتصادی، فرهنگی مدیریت شهری باید مبتنی بر اصولی باشد که در واقع شالوده این ساختار را به وجود می‌آورند. این اصول را می‌توان بدین صورت بیان نمود: اصل تربیت شهری و آموزش شهروندی؛ اصل نظریاتی مداوم از شهروندان؛ اصل ضوابط مدون و منتشر شده برای آگاهی و راهنمایی شهروندان؛ اصل رعایت بعد زمان در اقدامات و اجرای امور؛ اصل بازبینی و تجدیدنظر در اقدامات انجام شده در پندآموزی

از تجربه‌های گذشته. نظریه توسعه پایدار شهری موضوع‌های جلوگیری از آلودگی‌های محیط‌زیست شهری و ناحیه‌ای- کاهش ظرفیت‌های تولید محیط محلی- ناحیه‌ای و ملی حمایت از بازیافت‌ها- عدم حمایت از توسعه زیان‌آور و از بین بردن شکاف میان فقیر و غنی را مطرح می‌کند. همچنین راه رسیدن به این اهداف را با برنامه‌ریزی اهمیت بسیاری می‌دهد و معتقد است دولت‌ها باید از محیط‌زیست شهری حمایت همه جانی‌های کنند. (۵) این نظریه الگوی پایداری سکونت- پایداری شکل شهرگاه‌ها- الگوی مؤثر حمل و نقل در زمینه مصرف سوخت و نیز شهر را در سلسله مراتب ناحیه شهری بررسی می‌کند؛ زیرا ایجاد شهر را فقط برای لذت شهرنشینان می‌داند.

کشتکارقلاتی و دیگران (۱۳۸۹)، معتقدند که توسعه پایدار که هدف آن بالا بردن سطح کیفیت زندگی برای آیندگان می‌باشد. تنها در صورتی می‌توان از مزایای بام‌های سبز استفاده نمود و به پایداری، دوام آن امیدوار بود که در قالب برنامه‌های کلان توسعه پایدار و در شاخه سامانه سبز پیگیری و اجرا شود. ملکی و حسین‌زاده دلیر (۱۳۸۸) در مقاله‌ای نواحی شهری ایلام را از نظر شاخص‌های توسعه پایدار با استفاده از روش‌های تحلیل عاملی و تاکسونومی رتبه بندی نموده‌اند. بر اساس نتایج بدست آمده از ۰۱ ناحیه شهری ۳ ناحیه نیمه پایدار ناحیه دیگر ناپایدار بوده و هیچکدام از نواحی شهری پایدار نبوده‌اند. در نواحی ۱۳، کمبود فضاهای سبز و تفریحی، نبود خدمات مناسب بهداشتی درمانی، افزایش نرخ رشد جمعیت، ورزشی، تجاری س کونت اقشار کم درآمد و مهاجرین، اشتغال پایین، فرهنگی، کمبود امکانات آموزشی ساخت‌وسازهای بدون مجاز و گسترش بی‌رویه در این نواحی بر میزان ناپایداری شدت بخشیده است. بنابراین به منظور دستیابی به توسعه پایدار در بیشتر نواحی تنها با شناخت ابعاد توسعه پایدار و نقاط قوت و ضعف نواحی شهری، شهری توجه به عوامل پایدار و تقویت عوامل ناپایدار امکان‌پذیر است. مک‌گیل (۱۹۹۸) به این نتیجه رسیده است «مدیریت شهری در کشورهای توسعه» تحقیق تحت عنوان که مدیریت شهری باید به وسیله‌ی پایین‌ترین سطح حکومت صلاحیت دار اداره شود؛ همچنین استراتژی مدیریت شهری باید بر روی چالش‌های مدیریت شهری و توسعه سازمانی متمرکز شود.

روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع داده‌ها کمی- کیفی (استخراج مدل کیفی و آزمون داده‌ها کمی آزمون می‌شود) از نظر مقطع زمانی داده‌ها مقطعی است، از نظر محل اجرا میدانی و از نظر گردآوری داده‌ها پیمایشی- توصیفی است. طرح تحقیق مورد استفاده، طرح تحقیق آمیخته اکتشافی می‌باشد که در مرحله اول آن از تحقیق کیفی و در مرحله دوم از تحقیق کمی استفاده می‌گردد. در طرح تحقیق آمیخته اکتشافی محقق ابتدا از طریق روش تحقیق کیفی اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری می‌کند. گردآوری اطلاعات کیفی منجر به توصیف جنبه‌های بی‌شماری از پدیده می‌شود. این شناخت اولیه امکان

صورت‌بندی فرضیه‌هایی درباره بروز پدیده مورد مطالعه فراهم می‌کند. پس از این مرحله محقق به منظور آزمودن فرضیات تدوین شده، می‌تواند با استفاده از روش‌های تحقیق کمی داده‌های حاصل از مرحله کیفی را اعتبار بخشی کند و عواملی را که تأثیر کمتری داشته‌اند، اصلاح، جایگزین و یا حذف کند. بدین ترتیب رویکرد پژوهش در گام نخست (مطالعات کیفی)، استقرایی و در گام دوم (مطالعات کمی)، قیاسی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش گروه نخبگان مرکب از اساتید دانشگاه و متخصصین دارای مطالعه و دانش حوزه توسعه پایدار. با عنایت به تحقیقات مشابه در این زمینه و نیز آشنایی نسبتاً کامل محقق با مأموریت‌ها، سیاست‌ها، ساختار، برنامه‌ها، فعالیت‌ها، حوزه خدمات شهری و دیگر عناصر مورد مطالعه و تجانس بین اعضا؛ حجم نمونه در گروه نخبگان هر کدام از سطوح فوق‌الذکر ۱۵ نفر می‌باشد (مجموعاً ۳۰ نفر) و انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری هدفمند با شیوه گلوله برفی بدین ترتیب که با شناسایی خبرگان اولیه و درخواست معرفی خبرگان دیگری از سوی آنها انتخاب گردید.

بحث

۴-۱- مدیریت شهری

مدیریت شهری از جنبه‌های مهک برنامه‌ریزی شهری اهمیت دارد که با جوامع انسانی به ویژه جامعه شهری ارتباط مستقیم دارد. گسترش پدیده شهرنشینی و شهرگرایی در دوران اخیر و پیدایی مشکلات مختلف شهری از قبیل تراکم آلودگی، هوا، ترافیک، کمبود مسکن و ... ضرورت برخورد اندیشمندانه با این مساله را مطرح می‌کند این برخورد اندیشمندانه چیزی جز یک برنامه‌ریزی شهری همسو نگر منعطف و با بدنه اجرایی قوی نمی‌باشد. یکی از مهمترین عناصر مدیریت شهری شهرداری‌ها هستند وجود این سازمان از هنگامی ضرورت یافت که برآورده ساختن نیازهای شهرنشینان از عهده تک تک آنها خارج گردید و لازم شد سازمانی این نیازها را به طور مشترک برآورده سازد برای تشخیص و تعیین وظایف شهرداری در زمینه توسعه پایدار ابتدا وظایف شهرداری بر حسب سطوح تقسیمات شهری تفکیک و احصا شد. هم چنین وظایف شهرداری بر حسب ابعاد توسعه پایدار (اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست محیطی و فضای کالبدی) نیز تقسیم‌بندی گردید. ساختار مدیریت شهری باید مبتنی بر اصولی باشد که در واقع شالوده این ساختار را به وجود می‌آورند این اصول را می‌توان بدین صورت بیان نمود: اصل تربیت شهری و آموزش شهروندی، اصل نظریاتی مداوم از شهروندان، اصل ضوابط مدون و منتشر شده برای آگاهی و راهنمایی شهروندان، اصل رعایت بعد زمان در اقدامات و اجرای امور، اصل بازبینی و تجدیدنظر در اقدامات انجام شده در واقع مساله اصلی مدیریت شهری این است که چگونه بهره‌وری را بالا ببریم در عین حال به طور مستقیم فقر فزاینده شهری را مرتفع نموده و عدالت را بهبود ببخشیم. (۶)

۲-۴- وظایف نوین مدیریت شهری

با توجه به نقش شهرها و سازمان‌های محلی در جهت افزایش رفاه اقتصادی - اجتماعی کشورها وظایف نوین مدیریت شهری در ۴ گروه طبقه بندی شده است

۱. برنامه‌ریزی استراتژیک

۲. توسعه اقتصادی

۳. عرضه خدمات

۴. پشتیبانی عمومی (۷)

۳-۴- توسعه پایدار شهری

دو مفهوم پایداری شهری و توسعه پایدار شهری عموماً به دلیل نزدیکی معنی آنها به جای یکدیگر به کار می‌روند برای تمایز این دو باید توجه داشته باشیم که کلمه توسعه پایدار شهری در واقع نشانگر فرایندی است که در طی آن پایداری می‌تواند اتفاق بیفتد اما پایداری مجموعه‌ای از وضعیت‌هاست که در طول زمان دوام دارد سابقه تاکید شهر بر محیط‌زیست در اروپا در سال ۱۹۵۷ بود توسعه پایدار شهری نیازمند شناسایی محدودیت‌های محیطی برای فعالیت‌های انسانی در ارتباط با شهرها و تطبیق روش‌های طراحی در این محدودیت‌هاست. نگرش توسعه پایدار برای این اندیشه است که فناوری نمی‌تواند هر گونه کاهش منابع طبیعی را جبران سازد. (۸)

توسعه پایدار شهری در تکوین مفاهیم زیر جنبه کارآمدی به خود می‌گیرد:

الف- بسترسازی عدالت اجتماعی و شهروندی

ب- بسترسازی مشارکت شهروندی و همبستگی اجتماعی

پ- بسترسازی تقویت بنیان نهادهای اجتماعی و بنیان خانوادگی

ث- رویکرد استراتژیک بر پدیداری توسعه پایدار شهری

ج- گسترش آداب و فرهنگ شهرنشینی

چ- مساعدت سازمان‌های دولتی و خصوصی

ح- کارآمدسازی سیاست‌ها و برنامه‌های سیاست‌گذاری در حوزه کلاتشهری

خ- گسترش حقوق شهروندی و بهینه‌سازی مناسبات مدنی

۴-۴- ویژگی‌های شهر پایدار

با در نظر گرفتن گزارش کمیته بروتلند و نیز گزارشات کمیسیون محیط‌زیست و توسعه سازمان ملل متحد و همچنین با توجه به تعریف ارائه شده از توسعه پایدار ویژگی‌های شهر پایدار را می‌توان به شرح ذیل تبیین نمود: (۹)

– شهر متعادل و عدالت محور جایی که عدالت، بهداشت، آموزش، سرپناه و امید به طور متصفانه توزیع شده.

– شهر زیبا جایی که هنر و معماری، سیما و منظر آن موجب نشاط گردد.

– شهر خلاق، شهری که موجب بروز خلاقیت‌ها، آزادی فکری و پایداری اندیشه‌های انسانی گردد.

– شهر اکولوژیکی جایی که آثار نامطلوب اکولوژیکی به طور حداقلی باشد.

– شهری با سهولت دسترسی.

– شهری متنوع.

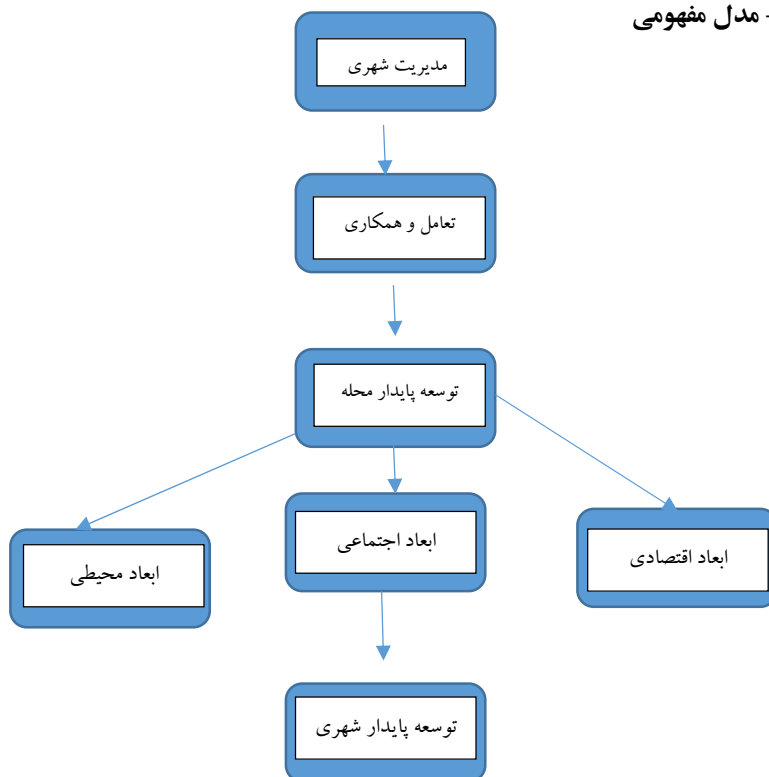
۴-۵- شهرداری و نقش آن در مدیریت شهری

همانطوری که از تعریف شهرداری مشخص است شهرداری موسسه مستقل و عمومی است که به منظور اداره امور محلی از قبیل عمران و آبادی، بهداشت شهر، تامین رفاه و آسایش اهالی شهر به عنوان زیستگاهی مطلوب تاسیس شده است. وظایف شهرداری از محیط‌زیست تا فعالیت فرهنگی تا آموزش دفاعی غیرنظامی و اداره تحصیلات غیردانشگاهی را شامل می‌شود گستردگی وظایف شهرداری‌ها در کشورهای توسعه‌یافته ناشی از نگرش نوینی است که به شهرداری‌ها به عنوان سازمان‌های مسئول در مدیریت شهری وجود دارد به طور کلی شهرداری‌ها از دو جز تشکیل شده‌اند. (۱۰)

شوراها یا انجمن‌های شهر: (دستگاه اجرایی شهرداری)

۴-۶- مدل مفهومی

جدول ۱-۴- وضعیت جنسی

وضعیت جنسی	فراوانی	درصد
مرد	۲۱۱	۹۵.۵۴
زن	۱۷۳	۰۵.۴۵
کل	۳۸۴	۱۰۰

۴-۷- مدل تصمیم‌گیری

در پژوهش حاضر برای رتبه‌بندی میزان نقش شهرداری بهبود ۸ شاخص از مدل تاپسیس استفاده شده است. مدل تاپسیس توسط هونگ و یونگ در سال ۱۹۸۱ پیشنهاد شد. این مدل یکی از بهترین مدل‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه است و از آن استفاده زیادی می‌شود. (۱۱) اساس این تکنیک بر اساس

گزینه‌های انتخابی باید کمترین فاصله با راه‌حل ایده‌آل مثبت و بیشترین فاصله با ایده‌آل منفی داشته باشد. حجم نمونه ۳۸۴ نفر در منطقه یک شهر بندرعباس است. برای رتبه‌بندی ۸ شاخص تاپسیس استفاده شده است.

جدول ۲-۴- وضعیت گروه سنی

وضعیت گروه سنی	فراوانی	درصد
۱۵-۲۵	۷۳	۰۱.۱۹
۲۶-۳۵	۱۰۴	۰۸.۲۷
۳۶-۴۵	۹۸	۵۳.۲۵
۴۶-۵۵	۶۴	۶۷.۱۶
۵۶-۷۰	۴۵	۷۲.۱۱

جدول ۳-۴- وضعیت تحصیلات

وضعیت تحصیلات	فراوانی	درصد
زیر دیپلم	۱۳۶	۴۲.۳۵
دیپلم	۹۸	۵۲.۲۵
فوق دیپلم	۷۳	۰۱.۱۹
لیسانس	۴۲	۹۴.۱۰
فوق لیسانس و بالاتر	۳۵	۱۱.۹

جدول ۴-۴- شاخص‌های مورد مطالعه

وضعیت تحصیلات	میانگین	رتبه تاپسیس
فضای سبز	۸۰.۴	۱
آلودگی خاک	۸۰.۴	۲
آلودگی آب	۱۶.۳	۸
آلودگی صوتی	۸۹.۳	۴
آب و فاضلاب	۶۷.۳	۳
مدیریت شهری	۵۸.۳	۵
مشاغل آینده	۳۰.۳	۷
حمل و نقل	۴۵.۳	۶

نتیجه‌گیری

محیط‌زیست شهری امروزه به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه‌ی پایدار شهری مدنظر است از جمله مباحثی است که بیش از پیش مورد توجه مدیران شهری علی‌الخصوص شهرداری کلانشهرها قرار گرفته است. انواع آلودگی‌های آب و هوا و صوتی در کنار آسایش و رفاه زندگی شهرنشینی برای شهروندان فراهم آورده است از جمله مشکلات زیست‌محیطی مطرح در حیطه شهر است که جان افراد را تهدید می‌کند. روند رو به گسترش تولید ضایعات شهری که ناشی از تراکم بالای جمعیت در اغلب شهرهای بزرگ است معضلات لاینحلی را به وجود آورده است. مدیریت شهری علاوه بر آنکه مسئول برقراری توزیع عادلانه امکانات شهری است با هدایت تحولات کالبدی شهر، رسالت حفظ محیط‌زیست و سلامتی زندگی شهری، زیبایی سیمای شهر، ایجاد فضاهای عمومی جهت برقراری ارتباطات و تعاملات شهروندان و گستره‌ای از همه‌ی وجوه زندگی شهری را نیز عهده‌دار است. امروزه مدیریت شهری در جهان تحول اساسی یافته است. شهرها مدیریت می‌شوند تا بتوانند رفاه و آسایش ساکنان خود را تأمین کنند. مدیریت شهری دارای تشکیلات وسیعی است و نقش مهمی در موفقیت برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری و همچنین رفع نیازهای جمعیت، جریان عبور و مرور در شهر، رفاه عمومی، مسکن، کاربری زمین، تفریح، فرهنگ، اقتصاد، تأسیسات زیربنایی و امثال آنها برعهده دارد. مدیریت شهری باید برای شهر برنامه‌ریزی کند فعالیت‌های شهری را سامان دهد و بر فعالیت‌های انجام شده نظارت کند و حتی برای انجام بهینه‌ی امور انگیزه ایجاد کند. در پایداری محیط‌زیست توجه به عوامل هشتمانه فضای سبز، آلودگی خاک، آلودگی آب، آلودگی صوتی، آب و فاضلاب، مشاغل آینده و حمل‌ونقل اهمیت بسیاری دارد. در این میان شهرداری به عنوان یکی از تشکلهای مدیریت شهری ارگان‌های کارآمد در فرآیند پایداری نقشی تعیین‌کننده دارد. بر همین اساس در این پژوهش عملکرد شهرداری در مسیر توسعه پایداری محیط‌زیست ارزیابی شده است.

فهرست منابع و مآخذ

- بهرام سلطانی، کامبیز (۱۳۸۷) مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، تهران، مرکز مطالعات تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- بحرینی، سیدحسن (۱۳۸۰) توسعه شهری پایدار: از فکر تا عمل، فصلنامه محیط‌شناسی، شماره بیست و هفتم.
- پوراصغر، ف. زحمتکش، ف (۱۳۸۷) ارزیابی راهبردی محیط‌زیست رهیافتی جهت ارتقای شاخص‌های توسعه پایدار در ایران.
- رجبعلی چشمه‌گز، بهزاد (۱۳۹۳) سابقه و مشکلات امروز مدیریت شهری در ایران، معماری و توسعه پایدار شهری، معماری و توسعه پایدار با محوریت معماری بومی.
- لقایی، حسنعلی و محمدی‌زاده، حمیده (۱۳۸۷) مقدمه‌ای بر توسعه شهری پایدار شهری و نقش برنامه‌ریزی شهری، فصلنامه هنرهای زیبا.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۸۷) شهرداری، دانشنامه مدیریت شهری و روستایی، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- کاظمیان، غلامرضا، رضوانی، نوید. (۱۳۸۲) امکان‌سنجی واگذاری وظایف جدید به شهرداری‌ها.

___ Thinh, N. X. ; Arlt, G. ; Heber, B. ; Hennersdorf, J. & Lehmann, I. (2002), "Evaluation of urban land-use structures with a view to sustainable development", Environmental Impact Assessment Review, Vol. 22, No. 5, pp. 475-492.

___ Hall, P. (1993), Toward sustainable livable and innovative cities for 21 century, The third conference of the world capitals, Tokyo. 133.

___ Liu, D; Li F; Hu X. S; Wang, R. S; Yang, W. R; Li, D & Zhao, D. (2009) "Measurement indicators and an evaluation approach for assessing urban sustainable development: A case study for China's Jining City", Landscape and Urban. 136 Planning, 2009, Vol. 90, No. 3-4, pp. 134-142.

___ Mc. Gill (1998) "urban management in developing countries", cities 51.

___ UN EDUCational, Scientific and Cultural Organization (2005), unesco and sustainable development.

___ Wong, Siu wai. Tang, bo-sin. Van horen, basil, Strategic urban management in china: a case study of guanzhou development district, Habitat international 30 (2006), 645-667.